

The logo consists of the letters 'AB' in white, followed by an ampersand '&', all contained within a dark teal circle.

AB&

PROFESSIONALISEREN MET BEHOUD VAN **ONZE CULTUUR**

JAARVERSLAG

2018

Midden Nederland
Vakwerk in personeel

03	Jaarcijfers in beeld 2018
04-05	Directie
06-07	Bedrijfsverzorging
08-09	Bedrijfsverzorger aan het woord
10	Ledenraad
11	Duurzame inzetbaarheid
12-13	Sociaal Jaarverslag
14-15	Geconsolideerde balans & winst- en verliesrekening 2018
16-17	Raad van Commissarissen
18-19	Uitzendorganisatie
20-21	Arie Blok B.V. Woerden
22-23	Verzuimregeling

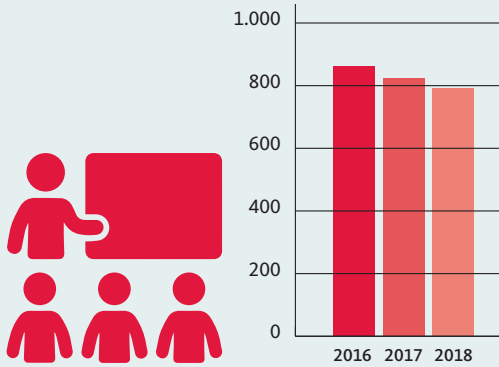
COLOFON

TEKST & EINDREDACTIE: Geurt Mouthaan, Bestuur (AB Midden Nederland), Martine Boer (AB Midden Nederland)

OPMAAK & VORMGEVING: Sandor Weijn, multi-graphic.nl | **FOTOGRAFIE:** Geurt Mouthaan, Freepik Premium

DRUK: De Groot Drukkerij BV, Goudriaan

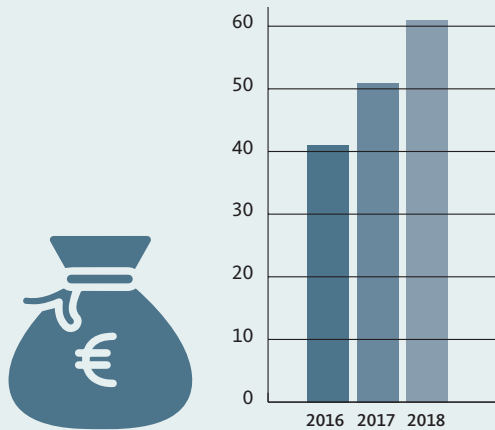
Aantal reductieleden

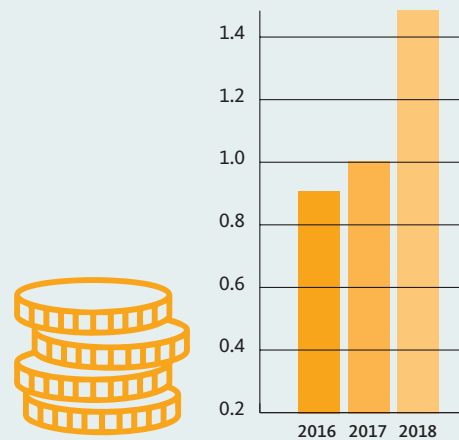
Aantal fte's

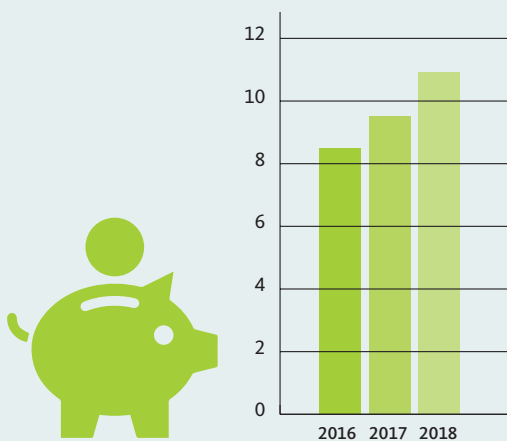
Omzet (x 1 mln.)

Winst na belasting (x 1 mln.)

Eigen vermogen (x 1 mln.)

AB MIDDEN NEDERLAND

VRAAG NAAR PERSONEEL I ONDANKS KRAPPE ARBEID

“Het was een turbulent jaar, waarin we mee konden groeien met onze klanten”, stelt directeur Wim Schipper. “De stijgende vraag naar tijdelijke medewerkers werd vooral veroorzaakt doordat onze bestaande klanten zo succesvol zijn. Wij konden die vraag ondanks de krapte op de arbeidsmarkt toch goed invullen omdat we tijdig hebben geïnvesteerd in recruitment capaciteit en huisvesting voor onze arbeidsmigranten. Het aantal klanten nam licht toe. Door de nieuwe vestigingen in Ridderkerk en Veenendaal kunnen we onze klanten beter bedienen; terugkijkend kunnen we constateren dat die uitbreiding een goede stap is geweest.”

Met een omzetgroei van negentien procent naar 62 miljoen euro, een netto winststijging van 1,8 naar 2,6 miljoen euro en een netto winstmarge die omhoog ging van 3,4 naar ruim 4 procent van de omzet kan directeur Wim Schipper zeer tevreden terugkijken op 2018. De toenemende vraag naar arbeidsmigranten uit Oost-

elektrische bedrijfsauto's en energiezuinige ledverlichting, “maar ook in duurzame inzetbaarheid van al onze medewerkers, zowel onze vaste krachten als onze tijdelijke medewerkers. De focus ligt hierbij op het tijdig bewust maken van de mogelijkheden van omscholing en bijscholing, zodat onze medewerkers zich bij AB kunnen

Directeur Wim Schipper: ‘Het was een turbulent jaar, waarin we mee konden groeien met onze klanten.’

Europa zorgde er ook in 2018 voor dat AB Midden Nederland veel aandacht aan goede huisvesting besteedde. Inmiddels heeft de coöperatie meer dan 180 woningen in bezit waarvan 40 woningen in bezit zijn van AB Midden Nederland. “we hebben de financiële ruimte hierin verder te investeren”, vult Schipper aan. “We gaan met name kijken naar de mogelijkheden van grootschalige huisvesting, bijvoorbeeld in de vorm van tijdelijke woonunits. Met onze leden hebben we daarover al van gedachten gewisseld.”

Duurzaamheid was in 2018 één van de belangrijkste aandachtspunten voor AB Midden Nederland. Wij investeren niet alleen in onder meer zonnepanelen,

ontwikkelen, meer toekomstmogelijkheden krijgen én onze klanten meer vaardigheden en kwaliteit kunnen bieden.”

Op het moment van schrijven is 2019 alweer enkele maanden ‘onderweg’. De eerste belangrijke ontwikkeling was de overname van een klein uitzendbureau, waarvan het werkgebied aansluit op dat van AB Midden Nederland. “Het versterkt de sectoren én de gebieden waar wij werkzaam zijn. Positief is ook dat we dit uit eigen middelen hebben kunnen financieren.”

Daarnaast liggen de plannen voor de nieuwe huisvesting van de vestiging in Houten klaar. In 2019 worden verdere

ID VULT IN DSMARKT

stappen gezet om de nieuwbouw te realiseren. “We groeien hier uit onze voegen. Er was behoefte aan meer werkplekken, parkeerplaatsen, vergaderruimten, een centrale receptie en een grotere opslagruimte zodat hier alles centraal kan worden opgeslagen. We hadden wel de keuze tussen een nieuw kantoor of het uitbreiden van het bestaande pand. Maar uiteindelijk bleek nieuwbouw op vrijwel alle gebieden een betere keuze. We kunnen bijvoorbeeld al onze wensen doorvoeren, het gebouw wordt duurzaam en het wordt een visitekaartje dat bij de kwaliteit en uitstraling van AB Midden Nederland past. Eind dit jaar hopen we te gaan bouwen. In het najaar van 2020 hopen wij ons nieuwe pand te openen.”

Schipper voorziet voor dit jaar een gematigder groei. “We gingen uit van vijftien procent en de praktijk laat dit tot nog toe ook zien. Wij zijn daar blij mee. Deze groei is goed beheersbaar en het geeft ons de ruimte om de veranderingen binnen de organisatie nog beter in te passen, waar nodig verbeteringen door te voeren en verder te investeren in kwaliteit. Want dat staat bij AB Midden Nederland altijd voorop: we blijven ons onderscheiden in de markt door kwaliteit.”

04
05

JAARVERSLAG 2018

Andere insteek reductieregeling

Van de basis van AB Midden Nederland, de reductieregeling, werd in 2018 minder gebruik gemaakt dan verwacht.

“Er hoefde veel minder ingevallen te worden voor boeren die tijdelijk hun bedrijf niet kunnen runnen dan we ingeschat hadden”, knikt Wim Schipper. “We konden daardoor een flink overschot noteren. In tegenstelling tot voorgaande jaren keren we dat niet uit, maar reserveren we dit. Zo kunnen we in een jaar waarin er juist meer dan verwacht gebruik gemaakt wordt van de reductieregeling een tekort opvangen. Het doel is een voorzichtiger beleid om zo de premie

beheersbaar en stabiel te houden. Er is wel een maximum gesteld; we willen het niet blijven oppotten.”

De trend in de reductieregeling is dat het aantal leden licht terugloopt. De hierboven genoemde maatregel is één van de stappen om ervoor te zorgen dat de regeling toch betaalbaar blijft. “Daarnaast brengen we een maximum aan in de periode waarin een lid gebruik kan maken van de reductieregeling. Het gaat daarbij om twee jaar, met hetzelfde ziektebeeld. Dat kan ook in onderbroken periodes zijn, als een ziekte regelmatig terugkeert.”

Bijna drie maanden zorgden medewerkers van AB Midden Nederland ervoor dat de boerderij van Johan Harteveld uit Giessenburg op volle kracht door kon draaien, ondanks de rugklachten van de boer zelf. Samen met relatiebeheerder Corné Sterk kijkt hij terug op de afgelopen maanden.

Johan, die doordat hij door zijn rug was gegaan amper zijn bed uitkon, en Corné hadden van begin af aan allebei hetzelfde doel: zo snel mogelijk toewerken naar de normale situatie. Daarvoor was de tijd nemen voor het herstel van Johan cruciaal. “Dat heb ik hem ook aangegeven”, knikt Corné. “Het herstel van de boer wordt soms onderschat. Je kunt wel zuinig aan doen en voor de helft van de tijd AB-ers inzetten, maar uiteindelijk duurt het dan veel langer.”

En Johan: “Het gaf mij de rust en het vertrouwen dat de boerderij in goede handen was, zodat ik me kon focussen op mijn rugklachten. Als er een AB-er het erf opstapt valt er echt iets van je af. Het ‘zetje’ van Corné heeft er mede voor gezorgd dat ik nu mijn werk al weer gewoon kan doen; je wilt anders toch te snel weer naar de koeien toe, terwijl het eigenlijk nog niet kan.”

Johan Harteveld en Corné Sterk kennen elkaar al vanaf de wieg. Letterlijk. “Johan liep stage bij mijn ouders toen ik geboren werd”, lacht Corné. Johan: “Samen met mijn vriendin ben ik op kraamvisite geweest. Corné heeft toen hij een jaar of 17 was en op de MAS zat stage bij mij gelopen.” De droom van Corné om boer te worden bleef een droom. Hij werkte drie jaar in de bouw, een jaar in Frankrijk en zeven jaar voor veeverbeteringsorganisatie CRV. “Vorig jaar belde Henk Verrips, teamleider van AB Midden Nederland, met de vraag of ik bij AB wilde komen werken. Daar ben ik op ingegaan en vanaf 1 juni werk ik als relatiebeheerder.”

Die overstap zorgde ervoor dat hij de contacten met Johan weer op kon pakken. In eerste instantie via detachering, omdat er een BBL-er op de Giessenburgse boerderij werkt(e). Maar eind december ging de telefoon voor een andere reden. Johan: “Ik was een week of

STAPT, N JE AF'

twee eerder door mijn rug gegaan. Eerst regelden we het onderling met vrienden en kennissen, maar op een gegeven moment beseften we dat we een andere oplossing moesten zoeken. Je gaat degenen die je helpen anders teveel belasten of ze moeten tegen hun zin hierheen komen. Daarom hebben we voor de reductieregeling bij AB Midden Nederland aangeklopt.”

In sommige gevallen moet er dan op stel en sprong iemand geregeld worden, maar Corné had in dit geval meer tijd om te kijken wat Johan precies nodig had. “Het ging niet om het compleet overnemen van de boerderij. Johan lag wel grotendeels plat, maar hij kon met zijn telefoon en achter de computer het nodige blijven doen.” Johan: “In de wintermaanden is er geen landwerk. Het ging vooral om het melken, het voeren en de verdere verzorging van het vee.”

Loslaten was de opdracht voor Johan. Geen gemakkelijke opdracht voor de gemiddelde agrariër, die toch graag baas op hun boerderij zijn. “Nee hoor, dat kon ik best makkelijk”, lacht hij desondanks. “De mensen van AB

hebben hun eigen werkwijze en daar moet je ze vrij in laten. Alleen als ik het echt niet goed vond, zei ik er wat van. Het leuke was dat dat op prijs werd gesteld. ‘Ik ben blij dat je het zegt’, kreeg ik als reactie. Het werkt veel beter dan het opkroppen totdat de bom barst. Het lijkt me trouwens ook niet makkelijk als je moet werken voor een boer die constant over je schouder meekijkt.”

Corné knikt: “Daarom is communiceren en om kunnen gaan met de boeren heel belangrijk voor onze medewerkers. Als relatiebeheerder probeer je rekening te houden wie je bij welke boer plaatst; de karakters en werkwijze moeten als het even kan bij elkaar passen.”

Het gesprek is al afgelopen, als Johan ter afsluiting toch nog graag iets kwijt wil: “Ik heb grote bewondering voor de bedrijfsverzorgers van AB Midden Nederland. Geen één boerderij in Nederland is hetzelfde en je moet meteen vanaf de eerste dag alles overnemen. Het is echt heel knap hoe ze dat voor elkaar krijgen.”

‘Het mooiste is om de jonge geitjes zo snel mogelijk te leren drinken’

Een week of drie, vier per jaar zit Marienes van Genderen tussen de geiten van Wink Veehouderij in Langerak. Hij helpt de boer dan mee in de 'hooibouw' van het lammerseizoen. Kleine geitjes de fles geven en hen leren zelfstandig te drinken, daar is de inwoner van Hoogblokland het grootste deel van de dag mee bezig.

De wekker gaat voor Marienes elke ochtend lang voor het licht wordt. Om 6.00 uur komt hij aan bij de boerderij aan de Melkweg in Langerak, waar de net geboren lammeren en de geitjes van een paar dagen oud al hongerig op hem wachten. Dat vroege tijdstip is er niet voor niets, legt hij uit. 'Er mag maximaal twaalf uur tussen de voedingen zitten. Ze moeten zo snel mogelijk leren drinken, anders verleren ze het alweer.'

De werkdag begint in een afgescheiden ruimte in één van de stallen, waar in groene kratten de jongste lammeren op stro liggen en staan. De lampen erboven zorgen voor warmte. De meeste lammetjes zijn nog vochtig, omdat ze nog maar een paar uur oud zijn. Met een fles in de hand gaat hij aan de slag om ze van hun eerste voeding te voorzien. 'We beginnen altijd met de jongste geiten om ze biest te geven. Dat krijgen ze twee keer per dag. Als ze droog en sterk genoeg zijn, gaan ze door naar het volgende hok.'

Dat bevindt zich naast de tafels waarop de kratten staan. In een stuk of vier afgescheiden ruimtes springen en rennen de iets oudere geitjes rond. Hoe verderop in de gang, hoe ouder ze zijn. 'Met eten geven werken we van jong naar oud. De jongsten krijgen biest, de anderen melk, dat we maken van warm water en melkpoeder', vertelt hij bij het apparaat dat het water en het poeder vermengt. In de panelen aan de zijkant van de hokken zitten plastic 'tepels', waar de geitjes zelfstandig uit drinken. 'Het doel is dat ze dat zo snel mogelijk zelf doen. Daar gaat de meeste tijd inzitten. Sommige lammeren kunnen het na drie of vier keer al zelf, anderen moet je het wel twintig keer voordoen. Vaak zijn het de sterkste geitjes die het ook het snelste leren.'

Na de eerste ronde biest en melk geven, helpt Marienes de geitenboer met zijn werkzaamheden. 'Als er tijd is, tenminste. Dat hangt ervan af hoeveel lammeren er zijn geboren in de afgelopen nacht en hoe snel het voeren

gaat. Soms zijn het er maar drie, soms meer dan twintig. Meestal ben je met één ronde een uur of drie bezig. We drinken dan koffie, eten wat en gaan om een uur of tien aan de slag met weer een ronde. Dan zijn er soms alweer nieuwe geitjes geboren die dan weer biest krijgen. De lammeren die eraan toe zijn verplaatsen we naar het hok ernaast.'

Na het middageten begint het hele proces weer van voren af aan. In totaal krijgen de jonge geitjes vier keer per dag biest en/of melk. 'Dat gaat zo elke dag, een paar weken lang. De eigenaar heeft de hulp dan hard nodig, want hij kan dat naast het gewone werk op de boerderij lang niet allemaal zelf doen. Je leert trouwens al snel zien of ze voldoende melk binnenkrijgen. Als ze honger hebben, weten ze niet hoe snel ze naar je toe moeten rennen.'

Marienes van Genderen kwam na de schooljaren op het Wellantcollege in Ottoland meteen terecht bij AB Midden Nederland. Vier dagen werken, één dag naar school, die combinatie trok hem aan. Bij AB Midden Nederland kreeg hij de kans om zijn geld te verdienen met werk in de agrarische sector. 'Inmiddels heb ik bij Wink nu een jaar of vier, vijf gewerkt', vult de 28-jarige bedrijfsverzorger aan. 'Meestal val ik in voor melkveehouders die door ziekte of een ongeval tijdelijk hun bedrijf niet kunnen runnen. Door de afwisseling vind ik dit leuk om te doen. 'Wat ik er het mooiste aan vind? Het is elke keer een uitdaging om de lammeren zo snel mogelijk te leren drinken. Daar geniet ik van.'

REDUCTIE BLIJFT EEN FUNDAMENTEEL ONDERDEEL VAN DE LEDENRAAD

■ *Nieuwe ledenraadsleden die in 2018 zitting genomen hebben.*

Marco van Ginkel, Co van Ekeren, Evert Blauwendraat, Johan de Jong en Kees Kortleve. Jaco Geurts ontbreekt op de foto.

In 2018 keerde AB Midden Nederland voor de eerste keer een ledenkorting uit; dat gebeurt in 2019 weer. Leden kunnen allen 100 euro tegemoet zien. Daarnaast wordt een bedrag overgemaakt dat afhankelijk is van de omzet die het lid heeft gemaakt. “Vorig jaar hebben we daar zeer veel positieve reacties op gehad”, vertelt Nils den Besten, voorzitter van de ledenraad.

Weer ledenkorting in 2019

In 2017 besloot de ledenraad dat jaarlijks korting wordt toegepast, afhankelijk van de omzet van de leden. Hiervoor is 25 procent van het resultaat beschikbaar, als dit tenminste 1 miljoen euro bedraagt. Algemeen directeur Wim Schipper: “Deze ledenkorting benadrukt ons coöperatieve karakter, waarbij niet de winst centraal staat, maar de leden én de kwaliteit van de dienstverlening. Wij zijn er trots op dat we voor het tweede achtereenvolgende jaar een ledenkorting kunnen geven van ruim één procent.”

De ledenraad nam daarnaast in 2018 een fundamentele beslissing om de ‘roots’ in ere te houden. Door de groei van de uitzendtak kwam de vraag bovendrijven of op de lange termijn de reductieregeling wel voldoende stem zou blijven houden in de ledenraad. Nils den Besten: “Gezamenlijk hebben we vastgesteld dat het belangrijk is dat de reductie een fundamenteel onderdeel van AB Midden Nederland blijft en zo vertegenwoordigd dient

te blijven in de ledenraad. Op basis daarvan is besloten dat zestig procent van de ledenraad moet bestaan uit reductieleden. Dat hebben we geborgd in de statuten.” Als gevolg daarvan is de ledenraad afgelopen jaar fors uitgebreid. Zo konden we voldoen aan de voorwaarde die we onszelf gesteld hadden.”

Een ander belangrijk aandachtspunt van de ledenraad in 2018 was het verbeteren van de verbinding tussen de leden en de coöperatie. “Daar is vanuit AB minder aandacht voor geweest dan zou moeten”, constateert Nils den Besten. “Er is heel veel kennis beschikbaar in de organisatie. We hebben onze leden heel veel te bieden. Zij lopen met vraagstukken over hoe om te gaan met hun personeel, onder meer op het gebied van regelgeving. Het is de nadrukkelijke wens van de ledenraad dat AB Midden Nederland die verbinding gaat leggen. Zo zullen er ledenavonden worden gehouden waarbij kennis wordt gedeeld. In de sector fruit is dit al gebeurd, andere sectoren zullen volgen. De melkveehouderij volgt bijvoorbeeld in het najaar.”

Tegelijkertijd wil de ledenraad kijken naar de mogelijkheden om leden over en weer bij elkaar over de schutting te laten kijken. Den Besten: “Het kan als melkveehouder heel leerzaam zijn om eens bij een tuinbouwer achter de schermen te kijken. Er is veel potentieel en AB Midden Nederland kan daarin een grote toegevoegde waarde bieden.”

DUURZAME INZETBAARHEID IS EEN MEERWAARDE

Een goede werkgever zijn voor arbeidsmigranten, dat is altijd al het uitgangspunt van AB Midden Nederland geweest. Sinds september vorig jaar is daar een onderdeel bijgekomen: via Duurzame Inzetbaarheid aandacht geven aan de carrièreplanning van de EU-medewerkers. Verantwoordelijk hiervoor zijn onder anderen de relatiebeheerders Dennis Oomen en Jaco Muijs.

Nadenken over welke kant je op wilt in je loopbaan, hoe je je werk kunt blijven doen tot je zeventigste, het zijn vragen die binnen AB Midden Nederland heel gebruikelijk zijn. Om daar ook voor de uitzendkrachten uit Oost-Europa handen en voeten aan te geven besloot de coöperatie deel te nemen aan een programma van de organisatie Doorzaam, die zich richt op Duurzame Inzetbaarheid.

Vanuit AB Midden Nederland meldden Dennis Oomen, Jaco Muijs, Marga Hendriksen en Gwendolin van der Krogt zich hiervoor aan. In september volgden de twee relatiebeheerders hiervoor een workshop. “Het doel daarvan was ons de handvatten te geven om straks zelf zulke workshops te kunnen geven”, vertellen ze. “Eén woord staat centraal: aandacht. We denken met de arbeidsmigranten mee over een goede en gezonde loopbaan. Wij willen hen daarbij helpen en begeleiden.”

Als je er puur zakelijk naar kijkt, kun je natuurlijk zeggen: ze werken hier een paar jaar en gaan dan weer terug naar Polen of een ander land. Waarom zou je dan investeren in Duurzame Inzetbaarheid? Dat is niet de insteek van AB Midden Nederland. “Door hen beter van hun mogelijkheden gebruik te laten maken kunnen ze zich ontwikkelen, zijn ze gemotiveerder en dus ook aantrekkelijkere werknemers voor onze opdrachtgevers. Het is voor iedereen beter én het past bij hoe AB Midden Nederland omgaat met EU-medewerkers.”

In maart hielden Jaco en Dennis voor de eerste keer een workshop. “Het was mooi om te zien dat er meteen al acht EU-medewerkers aanschoven. Al moet het nog wel groeien. Zij komen hierheen met het idee dat ze een bepaalde tijd hard moeten werken op een plek die misschien niet bij hen past, maar wel geld oplevert. ‘Als ik maar werk heb’, dat is hun basis. Het besef dat er veel meer kansen zijn, is er niet altijd.”

Ondanks de geringe opkomst was de workshop toch een succes. “We hebben het als heel positief ervaren. De reacties waren echt enthousiast. Duurzame Inzetbaarheid gaat over gezondheid, loopbaan, werkcultuur en motivatie. Wij hebben ons gericht op de loopbaan en de vraag gesteld: ‘Hoe kunnen we jullie daarbij helpen?’. Met behulp van stellingen zijn we daarmee aan de slag gegaan. Je helpt hen zo om zichzelf af te vragen: wat kan ik en wat wil ik? Ze zitten niet vast aan het werk aan een lopende band of bij een bepaald bedrijf, er zijn volop kansen.” Het blijft niet bij één geslaagde bijeenkomst. De deelnemers krijgen per persoon een budget van 500 euro om een opleiding te volgen. “We gaan nu één op één het gesprek aan om te kijken welke richting iemand op wil.”

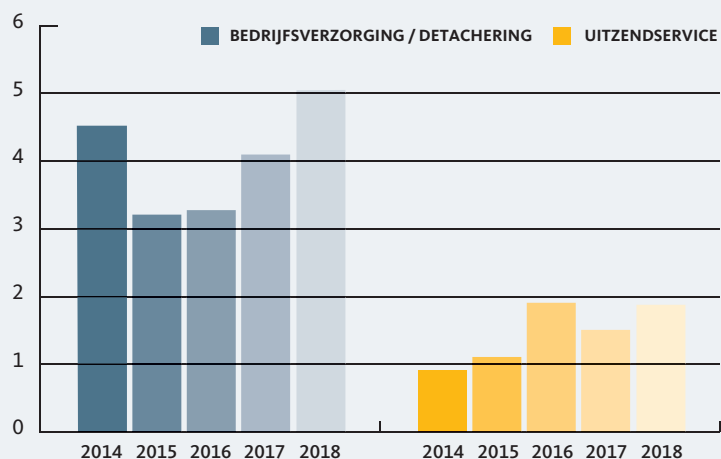
Het eerste achttal deelnemers fungeert wat Dennis en Jaco betreft als ‘eerste schapen over de dam’. “Het moet een olievlekwerking krijgen. Zij zijn enthousiast en vertellen het weer door. Bijzonder is dat we zelf ook anders naar EU-medewerkers zijn gaan kijken. Minder naar wat iemand nu doet, maar meer naar de verdere kansen en mogelijkheden. Die manier van kijken moet ook als een olievlek door heel AB Midden Nederland gaan. We halen nu sneller de parels eruit. Dat is voor de EU-medewerkers zelf een grote meerwaarde, maar zeker ook voor onze klanten.”

■ *Dennis Oomen en Jaco Muijs.*

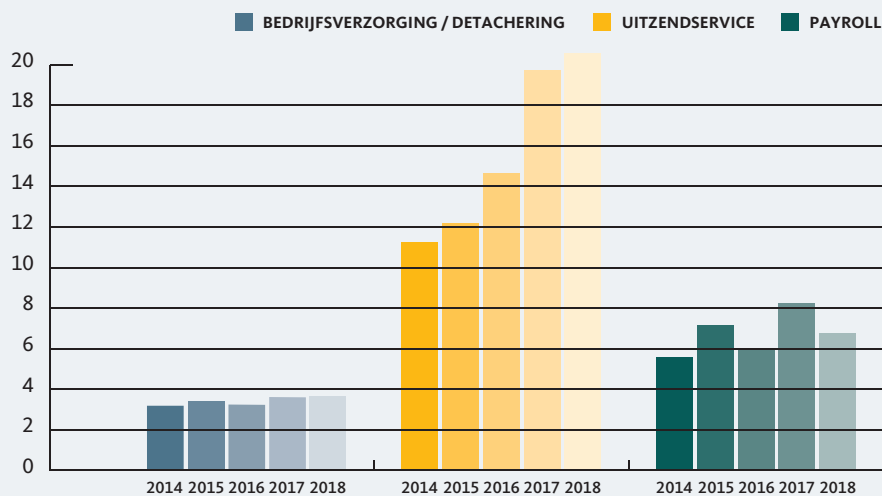
Ziekteverzuim

Verzuimcijfers per bedrijfssonderdeel

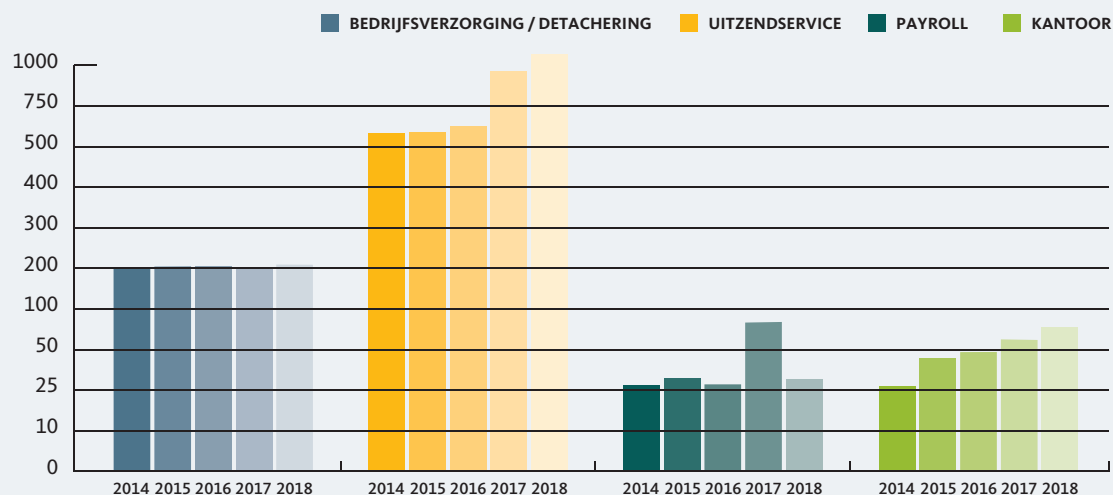
Gefactureerde uren (x 100.000)

Gefactureerd per bedrijfssonderdeel

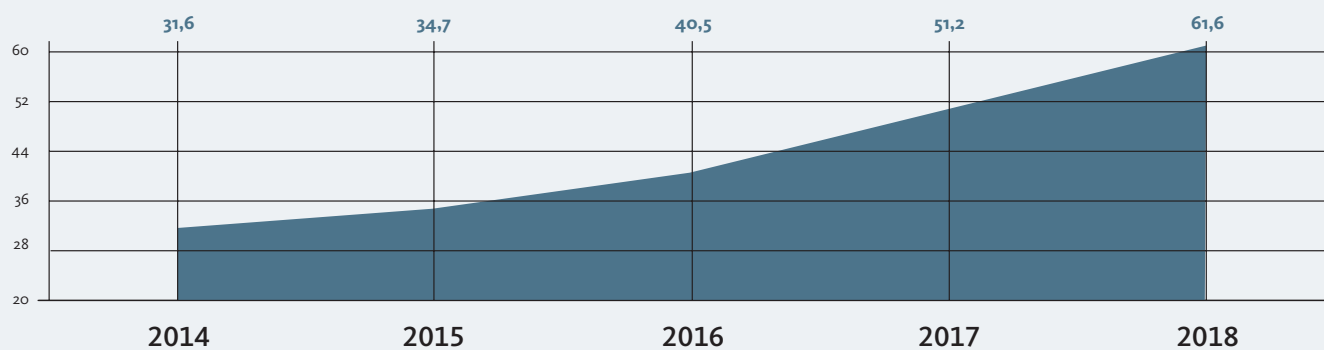

Aantal medewerkers (FTE)

Omzet (x € 1.000.000,-)

Reductieregeling

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal deelnemers	941	927	858	824	794
Bijdrage	€ 685.064	€ 687.779	€ 693.176	€ 653.813	€ 731.762
Aantal arbeidsongeschikte leden	81	100	82	115	98
Uren afname	27.864	32.875	29.740	31.495	25.318
Uren per deelnemer	29,6	35,5	34,7	38,2	31,9
Verleende korting	€ 597.496	€ 724.817	€ 639.309	€ 739.730	€ 592.903
Overschot/tekort	€ 87.568	€ -37.038	€ 53.867	€ -85.917	€ 138.859
Percentage overschot	12,8%	-5,4%	7,8%	-13,1%	19,0%

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(VOOR RESULTAATBESTEMMING)

ACTIVA	31-12-2018	31-12-2017
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	9.502.529	7.969.367
Machines en installaties	1.820.524	1.641.192
Andere vaste bedrijfsmiddelen	251.762	276.489
	11.574.815	9.887.048
<i>Financiële vaste activa</i>		
Andere deelnemingen	139.311	134.511
Overige vorderingen	112.091	76.340
Totaal vaste activa	251.402	210.851
	11.826.217	10.097.899
Vlottende activa		
<i>Vorderingen</i>		
Debiteuren	6.549.891	5.305.514
Overige vorderingen	1.541.695	1.510.549
Totaal vorderingen	8.091.586	6.816.063
Liquide middelen	3.197.628	2.928.006
Totaal vlottende activa	11.289.214	9.744.069
Totaal	23.115.433	19.841.969
PASSIVA		
Groepsvermogen	10.890.355	9.390.291
Voorzieningen		
Personeelsvoorzieningen	165.218	148.718
Kortlopende schulden		
Reductieregeling	148.665	0
Crediteuren	604.768	487.334
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4.847.500	4.055.210
Overige schulden	6.458.927	5.760.416
	12.059.861	10.302.960
Totaal	23.115.433	19.841.969

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2018

(VOOR RESULTAATBESTEMMING)

	2018	2017
Netto-omzet		
Dienstverlening	62.103.000	51.511.062
Contributie	137.101	142.675
	62.240.101	51.653.737
Kostprijs van de omzet		
Lonen en salarissen	40.839.591	33.444.011
Kosten inleen derden	908.956	795.664
Sociale lasten	8.459.040	6.944.729
Overige directe bedrijfskosten	2.979.303	2.695.389
	53.186.890	43.879.793
Bruto-omzetresultaat	9.053.210	7.773.944
Verkoopkosten	56.108	400.352
<i>Algemene beheerskosten</i>		
Lonen en salarissen	3.325.768	3.009.304
Sociale lasten	1.053.523	939.206
Overige indirecte kosten	1.726.514	1.441.189
Afschrijvingen op vaste activa	267.803	214.370
	6.373.608	5.604.069
Som der kosten	6.429.716	6.004.421
Bedrijfsresultaat	2.623.494	1.769.523
Financiële baten en lasten		
Rentebaten	37.249	16.519
Rentelasten	21.672	11.105
	15.577	5.414
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	2.639.071	1.774.937
Ledenkorting	659.767	443.735
Resultaat na ledenkorting	1.979.305	1.331.202
Belastingen over resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	479.241	317.625
Geconsolideerd resultaat na belastingen	1.500.064	1.013.577

Deze verkorte jaarrekening is ontleend aan de statutaire jaarrekening 2018 van Coöperatieve Agrarische Bedrijfsverzorging AB Midden Nederland U.A. Bij deze volledige jaarrekening heeft de externe accountant op 5 april 2019 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van de coöperatie dient deze verkorte jaarrekening gelezen te worden in samenhang met de volledige statutaire jaarrekening, die ter inzage ligt ten kantore van de coöperatie.

RAAD VAN COMMISSARISSEN OOK IN 2018 NAUW BETROKKEN BIJ DE ONTWIKKELINGEN VAN AB MIDDEN NEDERLAND

Op de achtergrond waar mogelijk, een stap dichterbij als het nodig is; de RvC was ook in 2018 nauw betrokken bij de ontwikkelingen van AB Midden Nederland.

Eén van de belangrijkste zaken waar de RvC van AB Midden Nederland zich in 2018 mee bezighield was de verandering van de structuur. De platte organisatie van de coöperatie werd versterkt met teamleiders op alle vestigingen. Voorzitter Nils den Besten: “Dit was nodig door de forse groei die we de afgelopen jaren hebben doorgemaakt. Het is een forse en ingrijpende verandering: bestuurders komen hierdoor in een andere rol, zij nemen meer afstand. De teamleiders moeten daarnaast een kwaliteitsslag maken, omdat er meer van hen wordt gevraagd. En medewerkers krijgen te maken met een nieuwe vorm van aansturing. We zijn nog bezig met het proces van het inbedden van deze cultuuromslag. Maar we zitten op koers, de balans is al gevonden. In 2020 staat het als een huis.”

Den Besten benadrukt: de RvC ziet dit als een noodzakelijke stap om de komende jaren de kwaliteit te blijven leveren die leden en klanten van AB Midden Nederland gewend zijn. “Wij hebben bij de stappen die zijn gezet meegekeken en meegedacht of deze op de juiste wijze werden uitgevoerd. Dat is onze rol: afstand houden waar mogelijk, een stap dichterbij zetten als dat nodig is. Wij fungeren in deze omslag als sparring partner. We hebben voldoende kennis van zaken en zijn zeer betrokken, maar staan tegelijkertijd ver genoeg van AB af om met een gezonde afstand de gang van zaken en de beslissingen van het bestuur te beoordelen.”

Zeker één keer per jaar gaat de RvC met het bestuur om

tafel om te brainstormen. “Met de benen op tafel alles doorlopen”, knikt Nils den Besten. “Neem de groei van de organisatie. Wij benadrukken dat groei niet het eerste doel is van de coöperatie. Onze inzet is erop gericht dat een individueel lid krijgt waar hij of zij recht op heeft. Die zit in feite niet te wachten op nieuwe klanten. Als RvC zijn we dan ook heel blij dat de forse groei met name veroorzaakt wordt doordat onze klanten zo succesvol zijn.”

Een ander wezenlijk onderdeel van de taken van de RvC is het onderhouden van de contacten met de Ondernemingsraad van AB Midden Nederland, om zo voeling te houden met wat er op de werkvloer leeft. “De relatie met de OR is in het afgelopen jaar verbeterd en geïntensiveerd. Er is over en weer sprake van vertrouwen. Dat is een goede basis om elkaar ook uit te dagen om onze eigen rol op te pakken.”

Last but not least: de RvC is voortdurend geïnformeerd over de voortgang rondom de nieuwbouw van de vestiging in Houten. Het belangrijkste hiervan is het voortraject. Is het verantwoord en verstandig? Dat begint bij de vraag in welke richting ontwikkelt AB Midden Nederland zich en wat betekent dit voor de huisvesting. Verschillende scenario's zijn daarbij onderzocht en nieuwbouw kwam daarbij uit als het meest verstandig. Door nieuw en duurzaam te bouwen besparen we fors op de kosten, door bijvoorbeeld het afstoten van huurpanden, lagere energiekosten en veel minder onderhoud. Kortom we zien de noodzaak van een forse investering, maar op deze manier zijn de meerkosten beperkt en kunnen we weer voor jaren vooruit. Dat maakt dat wij dit een zeer verantwoorde investering vinden.

FORSE UITDAGINGEN DOOR KRAPTE OP DE ARBEIDSMARKT MAAR OVERALL GOED GELUK

De uitzendtak van AB Midden Nederland noteerde in 2018 een groei van twintig procent. De economische groei in ons land zorgt voor vermindering van het arbeidspotentieel in Nederland en daardoor groeit de vraag naar EU medewerkers. In 2019 verwacht directeur AB Midden Nederland Bram Schouten een lichte afvlakking van de groei.

Vacatures ingevuld krijgen, vakkundige medewerkers vinden, het is voor veel bedrijven, ook voor AB Midden Nederland, nog steeds een meer dan lastige opgave. Toch is AB Midden Nederland behoorlijk goed in staat geweest om de toenemende vraag te kunnen vervullen. Het zorgt er mede voor dat de uitzendtak van AB Midden Nederland ook in 2018 weer uitstekend draaide. Met een omzetgroei van twintig procent is Bram Schouten meer dan tevreden. Maar zeker zo belangrijk: met de inzet van dagelijks zo'n 1500 tijdelijke medewerkers (150 uit Nederland en 1350 arbeidsmigranten) hoefde er richting de klanten en leden bijna geen enkele keer 'nee' gezegd te worden. "Het hele team heeft er keihard voor gewerkt en daar zijn we met elkaar trots op. Het gaat ons niet om groei maar om een goede dienstverlening. Daar gaan we met elkaar voor. Daar mogen we op afgerekend worden."

De omzetgroei werd met name gerealiseerd in de sectoren fruit, techniek en food; in de andere sectoren bleef de omzet stabiel. De vraag naar productiemedewerkers en vakkrachten als lassers en metaalbewerkers was hoog. Ook dat bracht een uitdaging voor AB Midden Nederland met zich mee: waar vind je geschikte medewerkers? "Dat is gelukt. Belangrijk daarbij is onze werkwijze om

een goede werkgever voor arbeidsmigranten te zijn. Huisvesting die op orde is, werk dat bij de medewerkers past, vervoer op maat, maar ook helpen bij het opvragen van documenten of als iemand medische zorg nodig heeft. Dat zorgt ervoor dat AB Midden Nederland een goede naam heeft bij EU-medewerkers en dat ze graag voor ons werken."

Dat gaat niet vanzelf. Schouten noemt als voorbeeld de nieuwe facilitaire dienst die de ruim 180 koop- en huurwoningen van AB Midden Nederland in beheer heeft. "Een cv-ketel repareren, een huurhuis leeghalen en een andere woning weer inrichten, overleg met de gemeentes, een nieuwe televisie langsbrengen, het is hard werken. Maar het past in ons beleid dat we meer zijn dan alleen een werkgever; we zijn ook gastheer voor onze arbeidsmigranten en hebben een zorgplicht voor hen. Dat doen we met elkaar. Omdat ze onze taal niet spreken, hebben mensen uit Polen door op andere signalen te letten al heel snel door of een organisatie goed in elkaar zit. AB Midden Nederland staat erom bekend dat dat het geval is. Wij behandelen hen met

DOOR
ARKT,
ELUKT

18
19

JAARVERSLAG 2017

respect, zijn blij dat ze hier zijn om voor ons en onze leden en klanten te werken. En ook dat draagt eraan bij dat we aantrekkelijk zijn als werkgever.”

Het jaar 2019 is alweer enkele maanden oud. Bram Schouten. “De groei vlakt af. En dat is prima. We krijgen nu lucht om grondig naar de interne organisatie te kijken, om waar nodig werkprocessen slimmer en efficiënter in te richten. Daar is tijd voor nodig en die tijd krijgen we dit jaar.”

Als voorbeeld noemt hij de afdeling uitzendadministratie. “De medewerkers zaten eerst verspreid over meerdere kantoren en zijn in 2018 voor het eerst bij elkaar in Houten samen gaan werken. Daarnaast zijn er nieuwe personeelsleden bij gekomen. Een nieuw team, een forse omzetgroei, ook voor hen was het een uitdaging en zij hebben keihard gewerkt en het uitstekend gedaan. Maar we willen nu stappen zetten om bijvoorbeeld de kennis verder te vergroten en de werkwijze te optimaliseren. Op die manier zijn we ook beter voorbereid als de groei weer toe gaat nemen.”

Nieuwe Wet Arbeidsmarkt in balans (WAB)

Eén van de ontwikkelingen waar AB Midden Nederland zich op voorbereid is de komst van de nieuwe Wet Arbeidsmarkt in balans (WAB). Deze moet nog goedgekeurd worden door de Eerste Kamer, maar de verwachting is dat de wet in 2020 gaat gelden. “Het belangrijkste doel van de WAB is dat er minder flexwerk komt en meer vaste medewerkers. Dat gebeurt door onder andere de WW-premie voor flexwerkers te verhogen en die van vaste medewerkers te verlagen. De kostprijs voor een groot deel van onze medewerkers zal daardoor vanaf 2020 omhoog gaan.”

Uiteraard bereidt AB Midden Nederland zich hierop voor. “Onder meer door onze klanten en leden hiervan op de hoogte te stellen en het overleg met hen aan te gaan. Lastig is wel dat we niet exact de invulling van de WAB weten. De concrete invulling komt er nog aan. Een keuze die we kunnen maken is meer medewerkers vast in dienst nemen, maar dat zal niet opgaan voor al onze 1500 uitzendkrachten. We zullen daarin een gulden middenweg moeten vinden.”

'AB Midden Nederland' levert medewerkers die wij graag hebben'

Flexibele schil van
Arie Blok BV wordt al
jarenlang ingevuld door
AB Midden Nederland

Vanuit het kantoor van Arie Blok BV in Woerden heb je een goed uitzicht op de productie- en opslaglocaties van het bedrijf. Op de duizenden vierkante meters worden dag in dag uit granen verwerkt tot 'feed', voedsel voor een brede range aan dieren. Vergeleken met de grootte van de onderneming is het aantal medewerkers verbazingwekkend klein. "We hebben 52 personeelsleden in vaste dienst", vertelt operations manager Erik Hoogenboom. "Daarnaast hebben we een flexibele schil van zo'n tien medewerkers, grotendeels afkomstig van AB Midden Nederland. En het klopt, dat aantal verbaast meer mensen."

Een rondleiding maakt duidelijk waarom er tientallen en geen honderden medewerkers nodig zijn om Arie Blok BV te runnen. De productie is voor een groot deel geautomatiseerd. "We zijn druk bezig om dat verder uit te breiden, om het productieproces nog meer te automatiseren. Daar investeren we fors in."

Een goed voorbeeld is de 'koekenpers'. Een medewerker van AB Midden Nederland is daar druk bezig om de geperste koeken voor onder meer paarden ("Daarmee zijn we trouwens bijna de enige in noord-west Europa, terwijl ze steeds populairder worden", stelt Hoogenboom) op te vangen in grote zakken.

De machine die de koeken perst is duidelijk gedateerd. "Deze gaan we vervangen door een nieuwe, waarbij de rol van de medewerker die van operator wordt. Dat betekent veel meer toezicht houden, zorgen dat alles soepel verloopt en niet meer zelf het handwerk van inpakken uitvoeren."

Erik van Es van AB Midden Nederland is één van de medewerkers die de functie van operator bij een deel van het productieproces waar diervoeder in zakken van 25 kilo wordt gedaan invult. "Hij werkt hier nu anderhalf jaar. Bij deze machine is hij verantwoordelijk voor het optimaal afstellen van het apparaat en waar nodig bij te sturen. Dat is veel meer dan alleen in de gaten houden; het is een precies karwei waarbij je steeds geconcentreerd moet zijn."

Arie Blok BV betreft al jaren tijdelijke medewerkers van AB Midden Nederland. Naast de operators huren we ook medewerkers in voor werkzaamheden in het magazijn. Dit zijn naast een aantal Nederlands sprekende mensen ook mensen van Poolse komaf. Dertig procent van wat we produceren is bulk, de rest is stukgoed, van 300 gram tot 25 kilo. Daarin zijn we gespecialiseerd en bedienen

we een groot deel van de markt."

Hoogenboom is lovend over de samenwerking met de coöperatie. "Zij leveren mensen met een instelling die wij graag hebben: niet zeuren, hard werken, doen wat je gevraagd wordt en altijd doorpakken. Mannen en vrouwen met de juiste arbeidsmoraal die weten van aanpakken. Daarnaast zijn de contacten met de relatiebeheerders gewoon goed. Ik had eerst met Henk Verrips en tegenwoordig met Dolf van Leeuwen te maken; dat ging en gaat altijd op een prettige manier. Flexibel en snel, want extra medewerkers heb je als opdrachtgever eigenlijk altijd gisteren nodig. We hebben een open relatie waarin alles gezegd kan worden. Bij problemen helpen we elkaar; er is over en weer begrip als het niet soepel loopt."

Arie Blok BV

Sinds 1839 houdt Arie Blok BV zich bezig met granen, graanproducten en mengvoeders. Arie Blok BV is tegenwoordig één van de grootste graanverwerkende bedrijven in Nederland. De ervaring en grote kennis uit de professionele veelekt vormen het fundament voor productontwikkeling en productie van een breed scala aan hobbyvoeders. Het bedrijf werd vier jaar geleden overgenomen door de onderneming Arvesta (voorheen Groep AVEVE), de belangrijkste toeleverancier aan de land- en tuinbouw in België. Erik Hoogenboom: "Naast het vergroten van onze investeringsmogelijkheden, konden we onze producten ook gaan leveren aan de tientallen winkels van AVEVE. Dat heeft onze afzetmarkt aanzienlijk vergroot." Van muis tot olifant, staat op één van de gevels van de bedrijfspanden in Woerden. En dat mag letterlijk opgevat worden, benadrukt operations manager Erik Hoogenboom. "Zo produceren we via de ZOO Specialties van onze lijn Kasper Fauna food producten speciaal voor dierentuinen. Kasper Fauna food zelf is het merk waaronder Arie Blok Diervoeding een breed assortiment van kwalitatief hoogwaardige voeders voor hobbydieren en exotische dieren op de markt brengt in binnen- en buitenland. Daarnaast hebben we diverse eigen lijnen voor gezelschapsdieren (hond, kat, konijn- en knaagdieren) onder het merk Hobby First en een lijn paardenvoeding onder het merk EquiFirst."

arielok.nl

HR-ADVISEUR MARGA HENDRIKSEN ZIET KANSEN OM VERZUIM TERUG TE BRENGEN

VERZUIM: HET BELANG VAN DE GEZAMENLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID

De verzuimcijfers van AB Midden Nederland kunnen beter, daarvan is Marga Hendriksen overtuigd. Als HR-adviseur houdt ze zich daar nu bijna anderhalf jaar mee bezig en er zijn al meerdere stappen gezet.

Begin 2018 ging AB Midden Nederland in zee met een nieuwe ARBO-dienst. Daarnaast was Marga Hendriksen net in dienst gekomen als nieuwe HR-adviseur. Het was voor alle betrokkenen op het gebied van verzuim een pittig jaar. “Het overdragen van dossier van medewerkers naar de nieuwe ARBO-dienst, alles op de juiste manier op de juiste plek krijgen in de nieuwe systemen, dat was een behoorlijke uitdaging”, knikt Marga. “Dat heeft afgelopen jaar veel van mijn tijd in beslag genomen. We zijn nog steeds bezig om op het gebied van automatisering zaken te verbeteren. We willen het werken met de systemen zo makkelijk en efficiënt mogelijk maken. Ook is het doel de lijnen tussen relatiebeheerders en de ARBO-artsen zo kort mogelijk houden. Iedere relatiebeheerder kent de ARBO-arts met wie hij of zij werkt. Met het sociaal medisch team gaan we in de loop van 2019 casussen van langdurig verzuim tegen het licht houden om te kijken of de dossiers op orde zijn én hoe we deze medewerkers weer terug op de werkvloer kunnen krijgen.”

De afgelopen maanden ging ze op basis van trainingen die eind 2018 aan relatiebeheerders en teamleiders werden aangeboden de diepte in. Want hoe wordt verzuim beleefd in de organisatie van AB? “We werken voor een groot deel met uitzendkrachten. Ben je dan

bijvoorbeeld wel alert als iemand voor de derde keer in een jaar een dag niet op zijn of haar werk komt? Dat is namelijk een signaal dat langdurige uitval dreigt.”

Daarnaast noemt én roemt ze de cultuur van AB Midden Nederland, maar ze ziet er ook een risico in. “Er werken hier zoveel lieve en zorgzame mensen, die de neiging hebben te veel in de zorgrol te stappen. Daardoor laten ze hun collega zijn verantwoordelijkheid niet nemen en hebben ze zelf veel werk. Door niet alles voor de ander te doen, maar wel goed te ondersteunen, zorg je goed voor de ander en voor jezelf. “

Dit jaar doet Marga Hendriksen als het ware een stap terug om meer de proceskant te bezien. “Met meer afstand zie je beter de grote lijnen en de trends. Om een voorbeeld te geven: wat mij opviel is dat meerdere ex-ondernemers die bij ons zijn komen werken na enige tijd uitvallen. Ze komen in dienst, de stress van het eigen baas zijn valt weg en dan gaat het mis. Ze kunnen zich als het ware toestaan om ziek te zijn. Als je dat signaleert, kun je vooraf maatregelen nemen om onder meer dit met hen te bespreken en uitval te voorkomen.”

Overigens: als HR-adviseur houdt Marga Hendriksen zich niet alleen met verzuim bezig. Zo is ze onder meer ook betrokken bij Duurzame Inzetbaarheid. “Dat is het mooie aan het HR-werk: alles hangt met elkaar samen. Loopbaanbegeleiding, gezondheid, huisvesting; als daar op een goede manier aandacht aan besteed wordt, heeft dat direct positieve invloed op de verzuimcijfers.”

LIJKE
EID

22
23

JAARVERSLAG 2017

VESTIGINGEN AB MIDDEN NEDERLAND

HOUTEN

Voorveste 17-19
3992 DC Houten
E info@abmiddennederland.nl

SLIEDRECHT

Stationspark 725
3364 DA Sliedrecht
E infosliedrecht@abmiddennederland.nl

BUNSCHOTEN

Haarbrug 16-1
3751 LM Bunschoten-Spakenburg
E infobunschoten@abmiddennederland.nl

ZALTBOMMEL

Hogeweg 139^A
5301 LL Zaltbommel
E infozaltbommel@abmiddennederland.nl

RIDDERKERK

Handelsweg 82
2988 DB Ridderkerk
E inforidderkerk@abmiddennederland.nl

VEENENDAAL

Wageningselaan 30
3903 LA Veenendaal
E infoveenendaal@abmiddennederland.nl

abmiddennederland.nl
030 229 22 52

